

ČESKÁ REPUBLIKA

R O Z S U D E K

J M Ě N E M R E P U B L I K Y

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Zdeňka Kühna v právní věci žalobce: **P. Č.**, proti žalované: **Česká advokátní komora**, se sídlem Národní 16, Praha 1, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 7. 6. 2010, čj. 1533/10, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 9. 10. 2013, čj. 9 A 193/2010 - 33,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á**.
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalované **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobce podal dne 28. 6. 2010 žalobu k městskému soudu proti dvěma rozhodnutím žalované. Městský soud usnesením ze dne 13. 7. 2010, čj. 9 A 138/2012 - 6, žalobu proti rozhodnutí žalované označenému v záhlaví vyloučil k samostatnému projednání a nadále evidoval pod sp. zn. 9 A 193/2010. V reakci na výzvu městského soudu k zaplacení soudního poplatku ze dne 11. 10. 2010, čj. 9 A 193/2010 - 6, žalobce požádal o osvobození od soudních poplatků. Městský soud jeho žádosti nejdříve usnesením ze dne 22. 12. 2010, čj. 9 A 193/2010 - 12, vyhověl. Následně mu usnesením označeným v záhlaví přiznané osvobození od soudních poplatků podle § 36 odst. 3 věty čtvrté s. ř. s. odňal. V odůvodnění svého rozhodnutí městský soud uvedl, že osvobození od soudních poplatků bylo žalobci přiznáno jen proto, že soud v době rozhodování o osvobození žalobce od soudních poplatků nemohl mít dostatek poznatků o svévolném, účelovém a šikanózním způsobu uplatňování práv žalobcem. Odkázal přitom na rozsudek NSS, čj. 7 As 103/2012 - 12, kde zdejší soud konstatoval, že osvobození od soudních poplatků nelze přiznat tam,

kde žalobce uplaňuje svá práva šikanózním způsobem. Městský soud dále zdůraznil enormně vysoký počet zahájených sporů žalobcem, kdy mu bylo v minulosti přiznáno osvobození od soudních poplatků, a též scénář průběhu drtivé většiny těchto sporů, kdy je žalobce zřejmě veden úmyslem trvale a bezplatně využívat služeb advokátů, aniž by byl ochoten respektovat právní rámec poskytování těchto služeb. Městský soud uzavřel s poukazem na usnesení ÚS, sp. zn. I. ÚS 3124/10, že považuje za nesprávné, aby žalobce i nadále čerpal dobrodiní osvobození od soudních poplatků i ve věcech dříve zahájených.

[2] Proti tomuto usnesení podává žalobce (dále jen „stěžovatel“) v zákonné lhůtě tuto kasační stížnost. Nesouhlasí s odnětím již přiznaného osvobození od soudních poplatků. Většina relevantních kasačních námitek směřuje proti důvodům napadeného usnesení městského soudu a postupu, který předcházel jeho vydání. Odnětí osvobození od soudních poplatků považuje stěžovatel za „*kvaziporádkovou pokutu*“. Stěžovatel také tvrdí, že ho městský soud nesprávně poučil o opravném prostředku, neboť odvolání ani kasační stížnost proti dočasnému rozhodnutí není přípustná. Další námitky, které stěžovatel uvedl, zjevně nesouvisí s napadeným usnesením a jsou pouze obecnou reakcí stěžovatele na rozhodování a postup soudů v jeho věcech.

[3] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti nejdříve hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Bylo zjištěno, že stěžovatel neuhradil soudní poplatek za kasační stížnost, ani není v řízení před zdejší soudem zastoupen advokátem, tak jak to vyžaduje § 105 odst. 2 s. ř. s. Vzhledem ke skutečnosti, že předmětem řízení v dané věci je otázka týkající se zákonnosti odnětí dobrodiní osvobození od soudních poplatků, Nejvyšší správní soud na zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost ani na povinném zastoupení žalobce advokátem v řízení netrval, protože takový požadavek by pouze vedl k řetězení téhož problému, což by popíralo smysl samotného řízení o této kasační stížnosti a nesvědčilo by ani zásadě hospodárnosti a rychlosti řízení (přiměřeně srov. k tomu rozsudek NSS ze dne 19. 7. 2012, čj. 4 Ads 66/2012 – 22).

[4] Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů, neshledal přitom vady, k nimž je povinen přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[5] Kasační stížnost není důvodná.

[6] K námitkám stěžovatele uvádí zdejší soud následující. Předmětem řízení v této věci tak, jak vyplývá z výše popsaného průběhu dosavadního řízení, je posoudit, zda městský soud postupoval v souladu se zákonem, pokud stěžovateli napadeným usnesením odňal přiznané osvobození od soudních poplatků (kasační důvod dle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s.).

[7] Předně nelze souhlasit s názorem stěžovatele, že kasační stížnost proti rozhodnutí ve věci osvobození od soudních poplatků (zde odnětí osvobození), které stěžovatel považuje za tzv. rozhodnutí dočasné, je nepřípustná. Soud zde odkazuje na svou ustálenou rozhodovací praxi, zejména na rozsudek ze dne 12. 1. 2005, čj. 7 As 40/2004 – 97, č. 581/2005 Sb. NSS. K tomu zdejší soud dodává, že uvedená námitka stěžovatele je z pohledu zdejšího soudu nelogická a vnitřně rozporná se zbytkem kasační stížnosti, neboť

pokračování

stěžovatel se na jedné straně domáhá zrušení napadeného usnesení prostřednictvím kasační stížnosti, na straně druhé však sám tvrdí, že jeho kasační stížnost je nepřipustná.

[8] První přípustnou kasační námitkou stěžovatel poukazuje na to, že odepřít osvobození od soudních poplatků lze jen v případě zjevné neúspěšnosti žaloby. Pokud již soud jednou osvobození od soudních poplatků přiznal, nemůže později usoudit opačně. Městský soud měl dle stěžovatele pouze hodnotit podklady předložené k žádosti o osvobození od soudních poplatků, ne zabývat se úspěšností žaloby, kdy ani neuvedl důvody, proč žalobu považuje za zjevně neúspěšnou. Se závěrem městského soudu o zneužití institutu osvobození nesouhlasí a tvrdí, že městský soud postupoval svévolně. Judikát NSS, sp. zn. 7 As 103/2012, na který městský soud odkázal, se ani trochu netýká předmětné věci. Revidovat rozhodnutí o osvobození od soudních poplatků může soud jen tehdy, neodůvodňují-li přiznání osvobození poměry žadatele dříve i později.

[9] Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. *[účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoliv za řízení odejme, popřípadě i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly. Přiznané osvobození se vztahuje i na řízení o kasační stížnosti.* Ze znění citovaného ustanovení je zjevné, že výslovně připouští možnost odnětí osvobození od soudních poplatků se zpětnou účinností. Pokud se tedy městský soud rozhodl aplikovat toto ustanovení, nemohlo jít bez dalšího o svévolnou revizi soudního aktu, jak se domnívá stěžovatel. Městský soud své rozhodnutí odůvodnil tak, že předmětný spor je jedním z dlouhé řady skutkově i právně shodných nebo velmi podobných řízení, které stěžovatel vůči žalované vede. Jejich podstatou už podle městského soudu není ochrana stěžovatelových veřejných subjektivních práv, ale samotné vedení sporu. Tomu podle městského soudu nasvědčuje i počet všech řízení vedených stěžovatelem, který jen u tamního soudu čítá bezmála čtyř set. Za takové situace je dle městského soudu spravedlivé osvobození od soudních poplatků stěžovateli zpětně odebrat, i přesto, že majetkové poměry stěžovatele osvobození od soudních poplatků odůvodňují.

[10] Naproti tomu městský soud na žádném místě napadeného usnesení zjevnou neúspěšností žaloby výslovně neargumentuje. Z tohoto důvodu všechny argumenty, které stěžovatel vznáší v souvislosti se zjevnou neúspěšností žaloby, včetně námitky nepřezkoumatelnosti, jsou irelevantní a zdejší soud se jimi proto nezabýval.

[11] K tomu nutno upozornit, že Nejvyšší správní soud se problematikou odnětí osvobození od soudních poplatků, a to přímo v případě stěžovatele, již zabýval v minulosti; konkrétně v usnesení ze dne 20. 9. 2012, čj. 7 As 103/2012 – 12, na které též odkazuje městský soud. Zdejší soud tehdy dospěl k závěru, že stěžovatelův postup naplňuje znaky šikanózního, svévolného a účelového výkonu práv i v předmětné věci (specifická procesní aktivita stěžovatele vedena snahou „vést spor pro spor“, extrémně vysoký počet zahájených sporů stěžovatele, řada skutkově a právně totožných či podobných řízení proti žalované). Není proto pravdivé tvrzení stěžovatele, že uvedené rozhodnutí se ani trochu

netýká předmětné věci. Za této situace je možné aplikovat shora citované závěry usnesení sedmého senátu zdejšího soudu i na posuzovaný případ.

[12] V dalších námitkách stěžovatel tvrdí, že napadené rozhodnutí městského soudu dle jeho slov není ničím jiným, než „ústavně-nekonformní pomstou soudu“. Odnětí osvobození od soudních poplatků považuje stěžovatel za „kvazipořádkovou pokutu“. Ani těmto námitkám stěžovatele nelze přisvědčit. Jak soud vyložil již ve shora cit. usnesení čj. 7 As 103/2012 – 12, pokud má stěžovatel objektivním právem přiznanou procesní možnost vést určité spory, je jeho právem je skutečně vést. Institut osvobození od soudních poplatků však není určen k tomu, aby umožnil nemajetným osobám vést jakékoli spory podle jejich libosti, ale primárně k ochraně přístupu nemajetných osob k soudu ve věcech, které se nějakým způsobem dotýkají jejich životní sféry. Pakliže se tedy stěžovatel rozhodl vést i spory, které se této jeho životní sféry nedotýkají, nemůže mu v tom být nijak bráněno, je však na místě, aby tak stěžovatel činil s vědomím, že každý spor s sebou nevyhnutelně nese i své náklady. V dané věci Nejvyšší správní soud neshledal, že by se jednalo o spor, který by se bezprostředně dotýkal stěžovatelovy životní sféry.

[13] Stěžovatel tedy se svými námitkami neuspěl. Z tohoto důvodu soud zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[14] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení; žalovanému pak v řízení o kasační stížnosti žádné účelně vynaložené náklady nad rámec běžné činnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 4. prosince 2013

JUDr. Marie Žiškova
předsedkyně senátu